

Ordsprog og talemåder

Dansk

Navn: _____

Klasse: _____

Ord kan nogle gange bruges i en overført betydning. Det vil sige, at de ord, man siger, ikke skal forstås bogstaveligt.

Mange talemåder og ordsprog er blevet så almindelige, at vi ikke tænker over det længere. Her er et eksempel:

- Sommetider må man **bide i det sure æble**.

I talemåden menes der ikke, at man skal finde et surt æble og bide i det. Det betyder, at nogle gange må man gøre noget, man egentlig ikke har lyst til.

I dette hæfte skal du arbejde med forskellige ordsprog og talemåder.

Forbind talemåderne med den rigtige afslutning.

bide i det sure ...

en hård ...

træde i ...

sove som en ...

at sluge en ...

klap lige ...

Der skal andre boller på ...

sten

æble

banan

hesten

spinaten

suppen

kamel

Sæt X ved det rigtige svar.

1. Hvad gør man, hvis man "lægger hovedet i blød"?

- Man elsker at bade
- Man tænker sig godt om for at komme på en idé eller en løsning
- Man udfører en masse pligter på én dag

3. Hvad gør man, når man "følger trop"?

- Man tilslutter sig andres ideer
- Man er med i en forening
- Man tager kontakt til en person, som man har en aftale med

5. Hvad mener man, når man siger: "Æblet falder ikke langt fra stammen"?

- At man skal passe på det ukendte
- At man gerne vil bo der, hvor man er født
- At en person minder om sine forældre

2. Hvornår siger man "så er den ged barberet"?

- Når man har fjernet skægget fra hagen
- Når en sag eller et problem er klaret
- Når man snubler uden at støde mod noget

4. Hvad vil det sige at "hælde vand ud af ørerne"?

- At sige ting, præcis som man tænker dem
- At tale uden noget indhold
- At blære sig med noget

6. Når man siger "kært barn har mange navne", hvad mener man så?

- At det er finere at have mange navne
- At man spiser for meget kage
- Noget, der er populært, kan have flere betegnelser

Sæt X ved det rigtige svar.

7. Hvad menes der med, at noget er "en by i Rusland"?

- At noget ligger meget langt væk
- At noget er helt ukendt eller utænkeligt
- At et område er øde

9. Hvad gør man, hvis man er "kort for hovedet"?

- Man taler grimt om sig selv
- Man ignorerer altid andre end den, man taler med
- Man svarer kortfattet på en afvisende måde

11. Hvad betyder det, hvis noget "falder i god jord"?

- At det får en positiv modtagelse
- At det er godt for byggebranchen
- At der er født et sundt og raskt barn

8. Hvornår vil man sige: "Små gryder har også ører"?

- Når vandet er ved at koge over
- Når nogen siger noget foran børn, som de ikke bør høre
- Når man vil sælge en kopivare

10. Hvad sker der, hvis man "får en tudse i halsen"?

- Noget irriterer stemmebåndene, så man må rømme sig
- Man er lige ved at komme til at græde
- Man har mistet stemmen fuldstændig

12. Hvad sker der, når man "går galt i byen"?

- Man siger noget uhøfligt
- Man tager fejl af noget
- Man gør en dårlig handel

Skriv med dine egne ord, hvad du tror, ordsprogene og talemåderne betyder.

1. Hvad er "en hård banan"?

2. Hvad gør man, hvis man "træder i spinaten"?

3. Hvad betyder det, at man "sover som en sten"?

4. Hvad betyder ordsproget "alle veje fører til Rom"?

5. Hvad betyder det, at man "har en kort lunte"?

6. Hvad gør man, hvis man "skærer noget ud i pap"?

7. Hvad gør man, når man slår "to fluer med et smæk"?

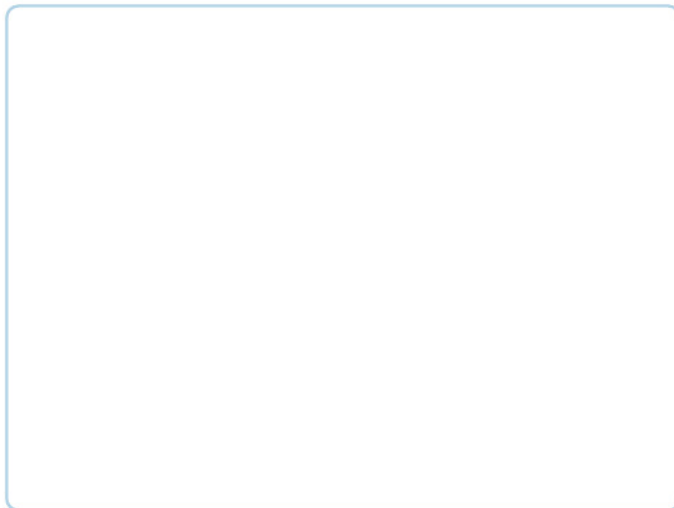

Tegn talemådens bogstavelige betydning i firkanten.
Skriv derefter, hvad du tror, talemådens overførte betydning er.

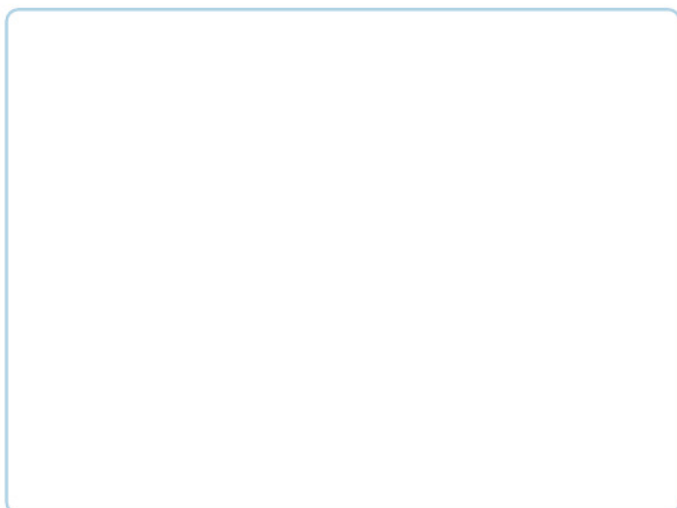

1. Man skal ikke kaste med sten, når man selv bor i et glashus.

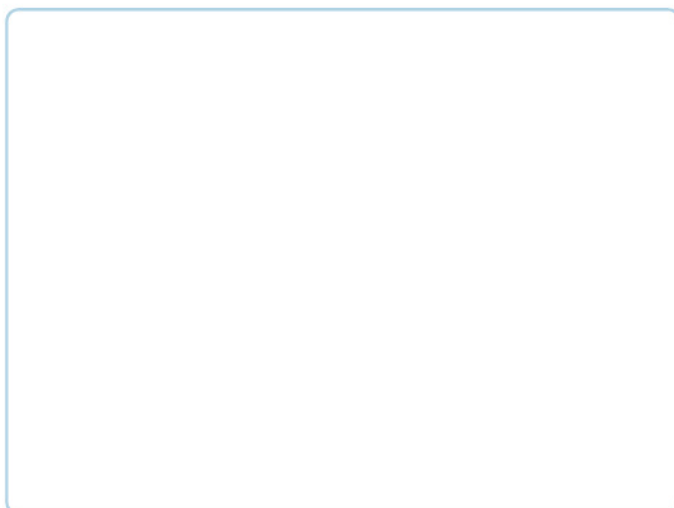
Man skal ikke beskyldes andre for noget,
man selv kan beskyldes for.

2. At flyve fra reden

3. Springe over, hvor gærdet er lavest.

4. Klap lige hesten!

- Klip brikkerne på s. 7-8 ud.
- Find den rigtige brik til hvert spørgsmål, så alle brikkerne ligger i par.

Hvad betyder
"der er ingen
ko på isen"?

Hvad betyder det,
at noget er
"tåkrummende"?

Hvad betyder det,
at man "viser, hvor
skabet skal stå"?

Hvad betyder
"at sluge en
kamel"?

Hvad betyder
"at træde vande"?

Hvad er man,
hvis man "ikke
er den skarpeste
kniv i skuffen"?

Hvad betyder
det at bo
"hvor kragerne
vender"?

Hvad betyder
det, at
"terningerne
er kastet"?

Hvad betyder
det, at man
har "rent mel
i posen"?

Hvad betyder
det, at man
"ser rødt"?

Hvad betyder
det, at man
"tager benene
på nakken"?

Hvad betyder
det, at man
"hænger med
næbbet"?

- Klip brikkerne på s. 7-8 ud.
- Find den rigtige brik til hvert spørgsmål, så alle brikkerne ligger i par.

✂
Ikke særlig klog

At en beslutning
er truffet

At man er
ked af det

At bo på landet

At der ikke er
fare på færde

At man er
rasende

At det er
meget pinligt

At man
stikker af

At man
bestemmer
noget

At acceptere
noget modvilligt

At forholde
sig afventende

At man ikke
har noget at
skjule

Sæt ring om alle talemåderne i teksten. Der er 6 talemåder i alt.

Mads sad ved køkkenbordet og stirrede tomt ud i luften med telefonen oppe ved sit øre og hans chef i den anden ende af røret. "Har du vat i ørerne?" spurgte hun irriteret, da han ikke reagerede. Hvad havde hun mon spurgt ham om?

Mads blinkede et par gange og rettede sig op i stolen. "Undskyld, jeg var lige væk et øjeblik," mumlede han.

"Jeg spurgte, om du kan færdiggøre rapporten til i morgen," gentog chefen skarpt. "Vi er alle nødt til at give den en ekstra skalle for at komme igennem den næste tid." Mads tøvede. I de 10 år, han havde haft dette arbejde, havde han ikke været andet end dygtig og arbejdsom, så han syntes virkelig, at hun pressede citronen. Han vidste også præcis, hvordan det ville ende. De andre ville ikke røre en finger, og han ville være den, der trak det tunge læs. Det var aldrig bare en enkelt rapport. Men han havde ikke noget valg.

"Ja, selvfølgelig," svarede han begejstret i håb om, at det ville give pote i sidste ende, så han en dag ville få den lønforhøjelse, han længe havde drømt om.

Disse 6 forskellige talemåder kan du finde i teksten på s. 9.
Skriv med dine egne ord, hvad du tror, de betyder.

1. have vat i ørerne

2. give den en ekstra skalle

3. presse citronen

4. ikke røre en finger

5. trække det tunge læs

6. give pote

Skriv en kort tekst, hvori du inkluderer talemåden. Du må gerne omskrive talemåden, så den passer bedre ind i teksten.

1. bide i det sure æble

Hun havde ikke lyst til at sige undskyld, men hun var nødt til at bide i det sure æble og ringe til ham, for ellers ville situationen aldrig blive bedre.

2. sove som en sten

3. flyve fra reden

4. træde i spinaten

5. lægge hovedet i blød
